

Univerzita Palackého

Filozofická fakulta, katedra anglistiky a amerikanistiky

Křížkovského 10, 771 80 Olomouc

tel. 585633103, fax: 585633101, <http://www.anglistika.upol.cz/>

Recenzní posudek na publikaci Mariany Machové *Místa mezi místy: Pomezí americké poezie*

Kolegyně Machová se už uvedla jako schopná překladatelka moderní americké poezie, konkrétně zejména básní i próz Elizabeth Bishopové. Ale jak to dokázala i v posuzované knížce, také dalších autorů, při nejmenším ukázek, kterými potřebovala podepřít své kritické soudy a argumenty.

Kromě samotných překladů autorka doprovází čtení posuzovaných básní v originále i v češtině důkladnou, užitečnou a přesvědčivou jazykovou analýzou.

Analýza vybraných básnických textů je ale také realizována v perspektivách interpretačních teorií, které jsou už v současné americké literární vědě obecně přijaty (R.W.B.Lewis, Frederick Jackson Turner, Walter Prescott moderní pohled na Emersona a transcendentalismus) a přijala je i naše autorka, která se ale rozhodla jít dále, případně hlouběji. K tomu se vyzbrojila určitě znalostí nejen posuzovaných textů, ale i studiem stále narůstající sekundární literatury. (Tady bych očekával i někdy i kritičtější vymezení vůči některým sekundárním zdrojům.)

Přínos práce je zcela určitě v pokusech doplňovat čtení a hodnocení moderní americké poezie o velmi konkrétní rysy, které literární dílo Marianne Mooreové a Elizabeth Bishopové prokazuje – velmi zvláštní (americký?) poměr subjektu a objektu, chápání jinakosti a tendence se s tím jiným nějak (tvůrčím způsobem?) vyrovnat, pragmatické poslání „uchopovat v básních svět a dávat mu smysl atd. Momenty, kdy je akt psaní chápán jako „cesta do neznáma“, i když je založena na konkrétních, známých a přesně popsaných detailech v našich „pozorováních“ reality života, jíž jsme součástí.

Myslím, že vybrat si pro kritické čtení Mooreovou a Bishopovou bylo smysluplné rozhodnutí, k čemuž vlastně vybízely obě autorky i osobními styky, ale hlavně svým dílem, svou poetikou. Přibrat do knížky Thoma Gunna už mi nepřipadá tak zdůvodněné básníkovou tvorbou, což přiznává i autorka sama (velmi viditelný je u něj autorský subjekt, vlastně konfesionální). Důvod pro zařazení Gunna vidím spíše v možnosti konfrontace evidentních rozdílů anglické a americké moderní poezie, což jeho angloamerická identita nabízí.

Práci jsem si četl s potěšením, protože je výsledkem erudice a citlivého čtení. Docela by mne zajímalo, jak kolegyně Machová vidí praxi Mooreové neustále přepisovat (upravovat) své básně, co k tomu opravdu autorku vedlo a jaký konkrétně sledovala cíl?

A ještě jednu formální poznámku: Při kultivovaném, elegantním užívání jazyka ve vlastním textu knížky a v překladech mě mírně zarazilo časté užití podstatného jména slovesného zvratného (jako „vnucování se“) a slovíčka „skrze“ a vazeb s ním spojených. Ale to může být jen moje osobní alergie.

Abych své hodnocení uzavřel, chci konstatovat, že práce splňuje všechny předpoklady, které má splňovat jako podklad pro habilitační řízení, k němuž ji rád doporučuji.

V Olomouci dne 5.7.2018

Prof. PhDr. Josef Jařab, CSc., dr.h.c.

